

Муҳаббат дар воқеияти худ. Оваринои оғози бемаҳаббат: Зарари равонӣ The Impact of a Loveless Beginning: Psychological damage.

Суруди "I Want to Know What Love Is"

Ин сурудро Мик Ўонс, асосгузор ва гитарабози гурӯҳи рокии бритониёвӣ амрикоӣ — Foreigner ("Странник") — навиштааст. Суруд соли 1984 барои аввалин бор рӯйи сахна иҷро ва ҳамзамон дар ҳайати албоми Agent Provocateur ("Агент-провокадор") нашр шуд. Ин тарона ба яке аз хитҳои пушовозаи гурӯҳ таъдил ёфт ва дар ҷарти Иёлоти Муттаҳидаи Амрико (ИМА) ҳам, дар Бритониё ҳам ҷои аввалро гирифт. Он "ба дили одамон расид".

Бозгӯӣ: Дар ҷустуҷӯи муҳаббат

Ҳар насл бояд маънои муҳаббатро барои худ аз нав кашф кунад.

Мо беист дар бораи он суҳбат мекунем - дар сурудҳо, шеърҳо, ваъдаҳо - аммо камтар амиқии онро ва арзишашро дарк мекунем. Мо муҳаббатро бо эҳсосот ва шаҳват омехта мекунем, вале муҳаббат аз ин бештар талаб мекунад: муҳаббат сохтори зиндагист, оҳанги офариниш, ҳислати Худои Қодири Мутлақ.

Ин китоб аз як мушоҳидаи оддӣ ба вучуд омадааст, ки баъдан ба эътиқод таъдил ёфт: набудани муҳаббат дар пояи аксари захмҳои ин ҷаҳон истодааст. Танҳогии инсонҳо, бераҳмии халқҳо, таназзули фарҳанг - ҳама як андешаи дардоварро пичиррос мезананд: *мо фаромӯш кардаем, чӣ гуна бояд дӯст дошт.*

Ин на танҳо мушкили равонӣ ё иҷтимоӣ нест; он бештар мушкили богословист.

Муҳаббат - ин ороиши ҳастии инсон нест, балки моҳияти он аст.

Августин навишта буд: "Вазни ман - муҳаббати ман аст. Он маро ба ҳар кучое, ки равам, мебарад".

Бе муҳаббат рӯи инсон ҳам ҷозибар, ҳам самтро аз даст медиҳад.

Муқаддима: Забони сегонаи муҳаббат

Забон зарфе барои ҳақиқат аст, аммо баъзан як калима барои дарбар гирифтани тамоми умқи роз кофӣ намешавад.

Ҳамин тавр аст муҳаббат ҳам.

Дар забони англисӣ як калима маъноҳои гуногуни вобастагиро дар бар мегирад — аз ошиқӣ ва шаҳват то садоқати дӯстӣ, аз меҳрубонии модарона то раҳмати худфидокоронаи Худо. Ҳамин як калима ҳам хоҳиши хӯрдани як порча шоколадро тавсиф мекунад, ҳам интизориамон аз абадиятро. Аз ин рӯ таъҷубовар нест, ки муҳаббатро бисёр вақт нодуруст мефаҳманд, иштибоҳ мекунанд ё умуман намефаҳманд.

Юнониёни қадим, ки ба номгузории он чи дар дили инсон мегузарад эҳтиёткортар муносибат мекарданд, ба ҷои як калима чандто пешниҳод намуданд.

Дар байни онҳо - чун ҷонибҳои як гавҳари қиматбаҳо - се истилоҳ чудо мешавад: **эрос**, **филия** ва **агапе**.

Ҳар яке аз ин калимаҳо як паҳлуи чудогонаи муҳаббатро баён мекунад - орзу, дӯстӣ ва раҳмати илоҳӣ - ва дар якҷоягӣ тамоми спектри он чизро мекушоянд, ки маънои дӯст доштан ва маҳбуб буданро дорад.

- **Эрос** - муҳаббат ҳамчун орзу он қувваи эҷодияст, ки рӯхро ба сӯи зебоӣ, воҳидӣ ва зиндагии нав мекашад. Он мисли як импульси дил аст, ки инсонро ба сӯи ҳунар, ошиқӣ ва офариниш мебарад.
- **Филия** - муҳаббати дӯстона - он меҳру муҳаббати устувор аст, ки бар эътимод, ҳадафи муштарақ ва ҳамкорӣ асос меёбад. Маҳз ҳамин навъи дӯстӣ робитаест, ки оилаҳо, ҷомеаҳо ва халқҳои месозад.
- **Агапе** - муҳаббати худ фидокорона - олии ҳама ва поктарин шакли муҳаббатест, ки соҳибиаш шуданро намехоҳад, балки беҳтаринро барои дигарон меҷӯяд. Маҳз ҳамин навъи муҳаббат шифо мебахшад, мебахшад ва кафорат меорад — муҳаббате, ки ҳуди табиати Худоро таҷассум мекунад.

Барои дарк кардани ин се шакли муҳаббат, бояд сохтори дили инсон ва ҳуди нақши офаринишро фаҳмид. Зеро дар оғоз ҷаҳон бо каломии муҳаббат офарида шуд, ва дар анҷом боз дар муҳаббат ҷамъ меояд: он гоҳ ки эрос ба иҷро мерасад, филия ба камол мерасад, ва агапе - абадӣ мегардад.

Забони сегонаи муҳаббат: эрос, филия ва агапе

“Муҳаббат - оғози роҳ ва анҷоми он аст: таънагии он, ҳамсафари он ва иҷроии он.”

1. Эрос - шуълаи орзу

Юнониён эросро ҳамчун ҷонибаи оташин ва пуршӯри муҳаббат мефаҳмиданд, ки мекашад ва ҷалб мекунад, ба сӯи зебоӣ ва воҳидӣ майл дорад. Ин ҳамон нерӯи ҷозиба аст, ки офаринишро ба ҳаракат меорад — ҳамон шавқе, ки ҳам ҳунармандро бедор мекунад, ҳам ошиқро.

Аммо дар маънои ҳақиқӣ эрос танҳо ба ҷинсият ё ошиқӣ вобаста нест.

Ин он роҳест, ки рӯҳ зебоиро мешиносад ва бо орзуи пайвастан ба он месӯзад. Платон дар «Пир» эросро ҳамчун нардбоне тавсиф мекард, ки рӯҳи инсон аз он боло меравад: аз ҷазбаи ҷисмонӣ - ба зебоии рӯҳӣ ва абадӣ.

Аз ин рӯ, эрос - **қувваи эҷодии зиндагист**.

Ба шарофати он тухм ба гул табдил меёбад, мусиқӣ ба вучуд меояд, рассом ҳасу ба даст мегирад, ва ду дил дар байни издиҳом якдигарро меҷӯянд. Ин муҳаббат ҳамчун гуруснагист: ханӯз серношуда, вале аллакай ташна.

Ва бо вучуди ин, танҳо эрос кофӣ нест. Агар он табдил наёбад, ба муҳаббати соҳибӣ ва фурубаранда мубаддал мешавад - ба нерӯе, ки фуру мебарад, на шод мегардад. Аммо

эроси покшуда ҳамон шарораест, ки аз он муҳаббати амиқтар таваллуд мешавад. Он меомӯзнад, ки орзу танҳо он вақт воқеан муқаддас аст, ки ҳадафаш соҳиб шудан набошад, балки пайвастан бошад; на гирифтани, балки додан.

Дар эрос пичирроси Худо шунида мешавад - аввали даъвати муҳаббат: “*Биё, наздиктар*”.

2. Филия - гиреҳи дӯстӣ

Агар эрос оташи муҳаббат бошад, пас филия - гармои он аст: устувор, бозътимод ва мутақобил. Ин муҳаббати дӯстӣ, эътимод ва роҳи муштарак аст.

Аристотел дӯстиро яке аз олитарин неъматҳо меномид, зеро он ба рӯҳ меомӯзад, ки барои худи муҳаббат дӯст дорад: на барои лаззат ё манфиат, балки барои бехтарини дигарон. Дӯстии ҳақиқӣ, ҳамчунон ки муҳаббати ҳақиқӣ, дар фазилат реша дорад. Ин иттиҳоди ду рӯҳ аст, ки паҳлу-паҳлу ба сӯи некӣ мераванд ва ба рушду болоравии якдигар шод мешаванд.

Дар филия муҳаббат ба мутақобила табдил меёбад.

Он гӯш мекунад, мебахшад, хотир нигоҳ медорад. Он дар хандаи дӯстона зиндагӣ мекунад, дар вафодории ороми издивоҷ, дар ҳамкориҳои касоне, ки ба як ҳадафи муштарак хизмат мекунанд. Ин ҳамон риштаи ноаён аст, ки тамомии ҷомеаҳоро нигоҳ медорад.

Ҳатто дар худи ҳаёти илоҳӣ ҳам ин дӯстӣ вучуд дорад.

Исо ба шогирдонаш гуфт: «Ман шуморо дигар ғулом намегӯям, балки дӯстонам» (Юх. 15:15). Дар ин суханон Офаридгори олам филияро то пайванди муқаддасе миёни Худо ва инсон боло бурд - муҳаббате, ки паҳлу-ба-паҳлу меравад, китф-ба-китф.

Агар эрос бигӯяд: “Ман туро меҳоҳам”, пас филия мегӯяд: “Ман ба ту эътимод дорам”.

Ин муҳаббати болоҳаёст, ки ҳамроҳиро аз соҳибӣ авлотар медонад.

3. Агапе - муҳаббате, ки худро мебахшад

Берун аз ҳудуди эрос ва филия муҳаббатест, ки аз ҳар ду болотар меистад - **агапе**.

Ин муҳаббате аст, ки чизе дар иваз интизор намешавад ва худро ҳатто бар нолоиқ низ мерезад. Ин муҳаббати худ фидокорона аст - ҳамон муҳаббате, ки “ҳама чизро мепӯшонад, ба ҳама чиз бовар дорад, ба ҳама умед мебандад ва ҳама чизро таҳаммул мекунад” (1 Қӯр. 13:7).

Дар *агапе* муҳаббат дигар аз ниёз ё мутақобилият ҳаракат намекунад, балки аз файз. Он аз ҷозиба пайдо намешавад, балки аз раҳмдардӣ; он арзандаро намесанҷад, балки худ арзандагӣ меофарад.

Агапе - ин муҳаббати Худост: ҳамоне, ки оламо ба зиндагӣ фаро хонд, ҳамоне, ки дар Масеҳ ҷисм гардид, ҳамоне, ки дар салиб дастро густурда гуфт: “Падар, онҳоро биёмӯрз”. Ин муҳаббате аст, ки ба он ҷо фаромада меравад, ки ҳеҷ кас рафтани намехоҳад, ва он чизро боло мебардорад, ки ҳама партофта буданд.

Агар эрос ташна бошад ва филия шарик шавад, пас агапе худро қурбон мекунад.

Ин муҳаббат дар поктарин ва пурқувваттарин шакли он аст - муҳаббате, ки аз зебоии маҳбуб вобаста нест, балки онро мекушоад.

Ҳангоме ки инсон бо агапе дӯст медорад, ба ҳуди табиати илоҳӣ шарик мегардад. Зеро, чунон ки Юҳанно навиштааст: «Касе ки дӯст намедорад, Худоро нашинохтааст, зеро Худо муҳаббат аст» (1 Юҳанно 4:8).

4. Ҳамоҳангии шаклҳои муҳаббат

Гарчанде онҳо аз ҳам фарқ доранд, *эрос*, филия ва агапе ба ҳам рақобат намекунанд, балки ҳамоҳангии болоравандаи муҳаббатро ба вучуд меоранд.

- *Эрос моро бедор мекунад - кишии дилро ба сӯи зебоӣ ва воҳидӣ ба вучуд меорад.*
- *Филия қавӣ месозад - ба эътимод ва ҳамоҳангии меомӯзад.*
- *Агапе ба камол мерасонад - дили инсонро ба саховатмандии муҳаббати Илоҳӣ мерасонад.*

Як шакл дигарро пок месозад ва ба камол мерасонад.

Эрос бе агапе худхоҳ мегардад; филия бе эрос сусту бечӯш мешавад; агапе бе филия метавонад бетаъсир гардад. Дар якҷоягӣ онҳо комилияти муҳаббатро мекушоанд: воҳидии ҳисм, рӯҳ ва рӯҳонӣ.

Дар Масеҳ ҳар се ин шаклҳо ба ошғӣ меоянд.

Вай бо орзу дӯст медошт (эрос), бо дӯстӣ (филия) ва бо қурбонӣ (агапе). Муҳаббати ӯ ҳамаи паҳлӯҳои дили инсонро дар бар мегирад ва онҳоро дар як амали абадии бахшидан ба ҳам мепайвандад.

5. Бозгашт ба муҳаббат

Шекспир аз муҳаббат бештар аз ҳар мавзӯи дигар навиштааст.

Дар асарҳо, сонетҳо ва шеърҳои ӯ зебоӣ, печидагӣ, дард ва шодии онро таҳқиқ кардааст. Инчӯ баъзе аз машҳуртарин андешаҳои ӯ оварда шудаанд, ки мутобиқи мавзӯҳо ҷамъоварӣ шудаанд:

Идеали муҳаббат ва устувории он.

Шекспир муҳаббатро бисёр вақт ҳамчун абадӣ ва бетағйир тавсиф мекард - муҳаббате, ки аз вақт ва ҳолатҳо вобаста нест.

- **Сонет 116:**

“Барои муҳаббат бахшише нест,
агар он ба ҳар бод таслим шавад
ё бо дидани пешрафти тӯфон ақиб нишинад.

Не, ҳаргиз! Муҳаббат — чароғаки устуворест,
ки ҳеч тӯфон онро таккон намедихад;

Муҳаббат — ситораест;

нишонааш шояд равшан набошад,

аммо роҳи убур аз укёнусҳоро нишон медихад.”

Ин сонет тасдиқ мекунад, ки муҳаббат - ин ситораи роҳнамоест, ки ҳаргиз тағйир намеёбад ва ҳатто дар тӯфонҳои зиндагӣ устувор мемонад.

Дард ва парадокси муҳаббат.

Вай ҷонибаи дигари муҳаббатро низ медид - қобилияти он барои захмӣ кардан, ошуфта сохтан ва фаро гирифтани.

- **“Хоби шаби тобистон,” чилди 1, сахнаи 1:**

“Роҳи муҳаббати ҳақиқӣ ҳеч гоҳ ҳамвор набудааст.”

- **“Ромео ва Жулиетта,” чилди 1, сахнаи 1:**

“Муҳаббат - дуде аст, ки аз охҳо боло меҳрзад”

Барои Шекспир муҳаббат ҳам шодӣ буд, ҳам азоб - нерӯе, ки боло мебардорад, вале ҳамзамон дилро мешиканад.

Муҳаббат ва орзу.

Шекспир бисёр вақт нишон медод, ки ҷазбаи ҷисмонӣ ва шаҳват қаҳрамонҳои ӯро ба ҳаракат меорад - ва инро бо истихзо ва дарки амиқ тасвир мекард.

- **“Ҷунон ки он ба шумо писанд аст” чилди 1, сахнаи 2:**

“Муҳаббат - ин девонагии пок аст; ва, бигӯям ба шумо, сазовори хучраи торик ва қамчин аст, мисли дигар девонагон.”

Ҳамин тавр, муҳаббат ҳамчун шӯрбахшии дилфиреб зухур мекунад - беандеша, аммо амиқан инсонӣ.

Муҳаббат ва вақт.

Шекспир таҳқиқ мекард, ки муҳаббат чӣ гуна ба вақт, пажмурдан ва марг муқобилат мекунад - махсус дар сонетҳояш.

- **Сонет 18:**

“Вале рӯзиҳои баҳории ту нобуднашавандаанд,
зебоии ту гузаро нахоҳад шуд,
Марг нахоҳад гуфт, ки ту дар сояи ӯ ҳастӣ -
дар ашъори ман то абад боқӣ мемонӣ.”

Шеър муҳаббатро ба ҷовидонӣ мебарад: зебой ва меҳр дар байтҳо зинда мемонанд.

Зиндагӣ - яъне дӯст доштанро омӯхтан: иҷозат додан ба орзу, ки ба дӯстӣ расад, ва ба дӯстӣ, ки ба файз амиқ гардад.

Ин роҳ на эросро рад мекунад, на филияро, балки онҳоро табдил медиҳад. Худо орзуҳои моро кафорат мебахшад, дӯстиро муқаддас мегардонад ва онро бо нозукии илоҳии Худо пур мекунад.

Дар маркази офариниш ва кафорат як ҳақиқати ягона истодааст: муҳаббат роҳро аз ташнагии ором оғоз мекунад, дар ҳамсафарӣ қувват мегирад ва дар қурбонии худ пурра ошкор мегардад.

Вақте мо дуруст дӯст медорем, ҳуди сохтори ҳастиро инъикос мекунем.

Коинот бар ҳамин муҳаббати илоҳӣ устувор аст. Ситораҳо, дӯстӣ, амалҳои раҳмдилона - ҳамаи ин нотаҳои як ҳамоҳангии бузурги воҳиданд, ки бо муҳаббати абадии Худо посух медиҳанд.

Хулоса: давраи беинтиҳо

Эрос ба боло мерасад,
филия паҳлу-ба-паҳлу меравад,
агапе ба поён ҳам мешавад -
ва бо вучуди ин, ҳарсе аз як манбаъ сар мезананд ва ба ҳамон ҷо бозмегарданд. Дар ягонагии онҳо мо мебинем, ки инсон будан ва воқеан зинда будан чӣ маъно дорад: неқӣ хоҳидан, аз дигарон шод шудан ва худро ба муҳаббате бахшидан, ки ҳеч поён надорад.

“Ва мо он муҳаббатеро шинохтем, ки Худо нисбат ба мо дорад, ва ба он имон овардем. Худо муҳаббат аст, ва касе ки дар муҳаббат мемонад - дар Худо мемонад, ва Худо дар ӯ.”

- 1 Юҳанно 4:16

Он чӣ ки дар поён меояд, мулоҳизаи эҳсосотӣ нест, балки андешае аст дар бораи қудрат ва зарурати муҳаббат - дар бораи гум кардани он, бозгашташ ва тавоноии он барои нав сохтани ҳуди инсоният. Бобҳо хонандаро ба роҳи:

- аз қимати инсонӣ бе муҳаббат,
- ба қувваи шифобахши муҳаббат,
- ба муҳаббат ҳамчун меъёри тамаддун,
- ва ниҳоят, ба бозгашти муҳаббат ҳамчун умеди инсонияти нав.

Умедворам, ки ин кор кӯмак мекунад, то муҳаббатро на ҳамчун эҳсосоте бинанд, ки бояд дунболи он давид, балки ҳамчун ҳақиқате, ки бояд бо он зиндагӣ кард - ҳамчун воқеияте, ки метавонад ҳам дилро, ҳам ҷаҳонро шифо диҳад, вақте онро боз аз нав кашф мекунам.

Зеро, дар ниҳоят, таърихи инсоният - ин таърихи муҳаббатест, ки фаромӯш шуд ва боз баргашт; роҳи тӯлонии бозгашт ба хона, ба назди Худое, ки муҳаббат аст.

Заҳм ва мӯъҷизаи муҳаббат

Гуфтан мумкин аст, ки қариб ҳар беморӣ, ҳар дили шикаста, ҳар ҷанг ва ҳар бӯҳрон - дар амиқӣ - қиссаи муҳаббатест, ки рафтааст.

Қасе муҳаббатро нигоҳ дошт, нодуруст фаҳмид ё фаромӯш кард. Вақте муҳаббат хомӯш мешавад, ҷаҳон сард мегардад:

танҳо дард мекунад, дилҳо мешикананд, халқҳо бар ҳам меафтанд. Аммо ҳатто дар миёни вайронаҳо муҳаббат боқӣ мемонад - ором, сабур, норафта - ва интизор мешавад, то онро боз пайдо кунанд, то пораҳоро шифо диҳад ва ба ҷое, ки ҳама чиз гумшуда менамуд, зиндагиро боздаму ҷон бахшад.

Шахсиятҳои бузурги таърих бисёр вақт хотиррасон мекунад, ки чӣ рӯй медиҳад, вақте муҳаббат дар солҳои аввали зиндагӣ намерасад.

Кувва ва дурахши онҳо баъзан аз заҳмҳо сар мезананд - аз доғҳое, ки аз гуруснагии меҳрубоние боқӣ мондаанд, ки онҳо ҳеч гоҳ дарёфт накарданд.

Вақте кӯдак бе муҳаббат ба воя мерасад, рӯҳ таҳаммулпазириро меомӯзад, вале оромиро пайдо намекунад.

Ҷанг - ин на танҳо бархӯрди артишҳо мебошад.

Он қатъ шудани лалайиҳо, вайрон шудани хонаҳо, парешон гаштани дилҳост.

Он кӯдакони аз ҳамон хокистони нарми муҳаббат маҳрум мекунад, ки инсон танҳо дар он метавонад рушд кунад; решаҳои бораҳна мегузарад - ба рӯ-барӯи тарс ва талафот.

Ва андух бо хомӯш шудани силоҳ аз байн намеравад - он аз миёни наслҳо мегузарад.

Навиштаҳо мегӯянд, ки “беқонунии падарон” метавонад “то насли сеюм ва чорум” таъсир гузарад (Хуруҷ 34:7; мук. Хуруҷ 20:5; Такрори Шариат 5:9). Аммо дар ҳамон ҷо сухани дигар ҳам садо медиҳад:

раҳмате, ки “то ҳазор насл” мерасад - ба онҳое, ки Ёро дӯст медоранд ва аҳкоми Ёро нигоҳ медоранд (Хуруҷ 20:6).

Дар ин муқоиса ҳам ҳушдор ҳаст, ҳам умед: набудани муҳаббат метавонад заҳмҳои аз миёни наслҳо бигузарад, аммо ҳузури муҳаббат, муҳаббати илоҳӣ, устувор ва бозсозанда - нерӯе дорад, ки метавонад ба маротиб бештар шифо бахшад. Вақте муҳаббат намерасад, ҷилдҳои қонунҳо пайдо мешаванд, ки мекӯшанд ин набудани муҳаббатро маҳдуд ва тартиб диҳанд.

Пулис талош мекунад, то ин нерӯи норасандаро дар ҷомеа нигоҳ дорад, ва табибон ва ҳадамоти тиббӣ мекӯшанд оқибатҳои камбудии муҳаббатро сабуктар кунанд.

Дар поён рӯйхати бодикқат тартиб дода шуда шахсиятҳои машҳури таърих - аз ҷинойткорон ва диктаторҳо то чехраҳои фарҳангӣ - оварда мешавад, ки зиндагии онҳо нишон медиҳад, ки чӣ гуна набудани муҳаббат, тааллуқ ё ғамхорӣ метавонад рӯҳи инсонро таҳриф кунад ва онро ба харобӣ ё ноумедӣ барад.

Дар ҳар мисол ишораи кӯтоҳ дода мешавад ба он, ки чӣ гуна камбудии муҳаббат дар солҳои аввал ё дурии эҳсосӣ метавонад роҳи онҳоро шакл дода бошад.

1. Адольф Гитлер (1889–1945)

Дар оилае ба дунё омада буд, ки падараш сахтгиру зӯранда буд ва модараш нозуктабӯ аз ҳад зиёд парастор. Гитлер аз кӯдакӣ дар фазои зӯроварӣ, тарс ва ошуфтагии эҳсосӣ зиндагӣ мекард. Бисёре аз таърихшиносон ба нотавонии ӯ дар ташкили пайвандҳои солими эҳсосӣ ишора кардаанд - холигие, ки дертар дар нафрат, талаби назорат ва муқаддасшиносӣ кардани қудрат зоҳир шуд, на дар раҳмдилӣ.

2. Иосиф Сталин (1878–1953)

Сталин дар зери ҳокимияти падари бераҳму майнӯш ба воя расид, ки ӯро пайваста мезад. Парастории диндори модар ба ӯ гармию дастгирии эҳсосӣ наредод. Набудани муҳаббат ва амният дар кӯдакӣ дар вучуди ӯ беэтимодии амиқ ва бераҳмиро ба вучуд овард — сифатҳое, ки баъдтар асоси терори ӯ гардиданд.

3. Мао Цзэдун (1893–1976)

Падари Мао сахтгир ва ҳокимтабӯ буд, ва Мао аз хурдӣ омӯхт, ки муҳаббат баробар бо итоат аст. Қарорҳои деринаи ӯ - бераҳмона, сар то сар идеологӣ ва беҳис - аз инсонеро шаҳодат медиҳанд, ки меҳро бо назорат иваз кард ва раҳмдилро бо ҷӯшу хурӯши сард ва инқилобӣ.

4. Саддам Хусейн (1937–2006)

Аз хурдӣ ятиммонда, дар камбизоатӣ ба воя расида ва аз солҳои аввал дар миёни зӯроварӣ гир гир шуда, Саддом зери таъсири раддия ва кина шакл гирифт. Бераҳмии ӯ дар калонсолӣ гӯё аз ноустуворӣ ва ниёзи ошӯбгари ӯ ба ҳукмронӣ сар мезад - садои аз он муҳаббате, ки ҳаргиз дарёфт накарда буд.

5. Иди Амин (ок. 1925–2003)

Кӯдакии Амин дар Уганда дар фазои ноустуворӣ ва партофтушавӣ гузашт. Ба бераҳмии ғайриҷашмдошт машҳур буд ва ӯ аксар вақт зӯровариро қариб ба тарзи кӯдакӣ нишон медод - бо сояҳои ноустуворӣ ва параноя, ки ба холигии эҳсосӣ дар умқи шахсияташ ишора мекард.

6. Чарльз Мэнсон (1934–2017)

Аз модари наврас ба дунё омада буд, ки ба ӯ беаҳамиятӣ мекард ва худ борҳо дар зиндон менишаст. Мэнсон дар муассисаҳои ислоҳӣ ва интернатҳо ба воя расид. Набудани муҳаббат ва эътимод дар ӯ қаризмаи захрнок ва ҳаёли “оила”-еро ба вучуд овард, ки тавассути фиребкорӣ ва назорат сохта шуда буд.

7. Адольф Эйхман (1906–1962)

Кӯдакии эҳсосан сард ва ҷустуҷӯи тааллуқ Эйхманро нисбат ба идеология осебпазир кард. Итоати ӯ ба қудрат, бе ҳар гуна ҳамдардӣ, ба рамзи даҳшатноке табдил ёфт - намунаи он ки ҷӣ гуна холигии ахлоқӣ дар ҷойҳое шакл мегирад, ки муҳаббат ва вичдон мавҷуд нест.

8. Генрих Гиммлер (1900–1945)

Тахти таъсири тарбияи серинтизом, шарм ва фишори эҳсосӣ шакл гирифта, Гиммлер ҷаҳони худро бар низом бино кард, на бар пайванду меҳр.

Бераҳмии бюрократии ӯ дар режими нацистӣ шуури аз раҳмдилӣ ва гармию инсоният кандашударо инъикос мекард.

9. Пабло Эскобар (1949–1993)

Дар камбизоатӣ ба воя расида, Эскобар ба кудрат ва нуфуз талош мекард, то холигии амики даруниашро пинҳон намояд.

Саховатмандии ӯ нисбат ба фақирон бо бераҳмии беамонаш шадидан муқоиса мешуд - талоше барои пур кардани он муҳаббат ва эҳтироме, ки ҳеҷ гоҳ нашинохта буд.

10. Айлин Уорнос (1956–2002)

Аз солҳои аввал зӯроварӣ, партофтушавӣ ва истисморро аз сар гузаронда, Уорнос ба намунаи он чизе табдил ёфт, ки рӯй медиҳад, вақте муҳаббатро осебҳо иваз мекунад.

Ҷиноятҳои ӯ бештар бухшу ноумедии якбора буданд, на шарри пешандешида - фарёди ҷоҷабори зиндагӣ, ки аз меҳрубонӣ маҳрум монда буд.

11. Владимир Ленин (1870–1924)

Бо вучуди дастгирии зеҳнӣ, зиндагии эҳсосии Ленин бо ғаму талафот аломатгузорӣ шуда буд, махсусан пас аз эъдом шудани бародараш.

Шӯри инқилобии ӯ аксар вақт бо сардии дурӣ ранг мегирифт - дурӣ, ки идеологияро болотар аз ҷонҳои инсонӣ мегузошт, гӯё пайванду меҳрро шавқи абстрактӣ танг карда бошад.

12. Ким Чен Ир (1941–2011) и Ким Чен Ён (р. 1983)

Ҳарду зери таъсири инзивоии династӣ ва таблиғот, на меҳру пайванд, шакл гирифтаанд.

Онҳо низомро мерос гирифтанд, ки дар он садоқат ҷойи муҳаббатро мегирифт, ва назорат - ҷойи ғамхорию.

Ин покизагии маҷбурии эҳсосии муҳити онҳо то имрӯз дар зулми миллионҳо инъикос меёбад.

13. Ричард III (1452–1485) (*Андешаи таърихӣ*)

Аксар вақт бо тану дили кӯндаланг тасвир мешавад - ӯ ба рамзи он табдил ёфт, ки ҷи гуна раддия, масҳара ва дурӣ метавонанд талхӣ ва ҳирсро ба вучуд оранд, бе он ки дар онҳо ҳамдардӣ боқӣ монад, ҳатто агар воқеият пурра собит ҳам набошад.

14. Иван Грозный (1530–1584)

Осиротаву тахти зӯроварии васиюн ба воя расида, Иван дар фазои паранойя ва хашм калон шуд.

Ҳокимияти ӯ байни тавбаву ҳассосияти динӣ ва ғазаби бераҳмона тағйир меҳӯрд - гӯё кӯдаки бузургсоле бошад, ки ноумедона назоратро мечӯяд он ҷо, ки муҳаббат ӯро ноумед карда буд.

15. Наполеон Бонапарт (1769–1821)

Бо вучуди нубуғ, ноустувории амиқи Наполеон ва ташнагии ӯ ба эътироф ба захмҳои эҳсосӣ ишора мекунад - эҳтимолан вобаста ба фазои ҳокимона дар оила ва эҳсоси нохурматшавӣ.

Талоши ӯ барои кудрат, чун бисёре пеш аз ӯ ва баъд аз ӯ, ба ҷои пайванду меҳр нишаст.

Тафаккур

Дар тӯли асрҳо ва тамаддунҳо як нақши нигаронкунанда падида меояд: он ҷо, ки муҳаббат нест, ҷои онро қувва мегирад; он ҷо, ки меҳрубонӣ рад мешавад, талош барои ҳукмронӣ месабзад.

Нотавонии додан ё пазируфтани муҳаббат дар солҳои аввал аксар вақт холигии мемонад, ки на пирӯзиҳо, на идеология ва на сарват қодир ба пур кардани он нестанд. Как наминает Писание: “Любовь никогда не перестает” (1 Коринфянам 13:8), но там, где ея нет, начинается распадаться сама человеческая природа.

Қимати инсонӣ бе муҳаббат

“Дӯст доштан ва маҳбуб будан - шартҳои зиндагии инсон аст, ҳамон гуна ки ҳаво барои нафаси рӯҳ зарур аст.”

Заҳме дар зери рӯи ҷаҳон

Гуфтан мумкин аст, ки қариб ҳар беморӣ, ҳар дили шикаста, ҳар ҷанг ва ҳар бӯҳрон - дар умқи худ - қиссаи он аст, ки муҳаббат ҷӣ гуна рафтааст.

Дар қадом ҷое дар роҳ муҳаббат нигоҳ дошта шуд, нодуруст фаҳмида шуд ё фаромӯш гашт. Вақте муҳаббат хомӯш мешавад, ҷаҳон сард мегардад: танҳо дард мекунад, дилҳо мешикананд, халқҳо рӯ ба рӯи ҳам меистанд. Аммо ҳатто дар миёни вайронаҳо муҳаббат боқӣ мемонад - ором, сабур, норафта, интизори он ки боз ёфт шавад, то пораҳоро шифо диҳад ва ба ҷое, ки ҳама чиз гумшуда менамояд, боз зиндагӣ бидамад.

Шахсиятҳои бузурги таърих бисёр вақт ёдрас мекунад, ки ҷӣ рӯй медиҳад, вақте дар солҳои аввали зиндагӣ муҳаббат намерасад.

Қувва ва дурахши онҳо баъзан аз захмҳо сар мезананд - аз доғҳое, ки аз гуруснагии он меҳрубоние боқӣ мондаанд, ки онҳо ҳеҷ гоҳ дарёфт накарданд.

Вақте кӯдак бе муҳаббат ба воя мерасад, рӯҳ устувор буданро меомӯзад, вале хеле кам оромиро меёбад.

Ҷанг, ба ҳамин тарз, на танҳо барҳӯрди артишҳост.

Ин — лалайҳои хомӯшшуда, хонаҳои вайроншуда, дилҳои парешон мебошад.

Он кӯдакони аз он ҳокимони нарми муҳаббат маҳрум мекунад, ки инсон танҳо дар он метавонад рушд кунад, ва решаҳои бараҳна мегузарад - рӯ ба рӯи тарс ва талафот. Ва ҳатто бо хомӯш шудани силоҳ андуҳ аз байн намеравад - он аз миёни наслҳо мегузарад.

Чунон ки Навиштаҳо мегӯянд, “беқонунии падарон” метавонад “то насли сеюм ва чорум” таъсир расонад (Хуруҷ 34:7; муқоиса кунед: Хуруҷ 20:5; Такрори Шариат 5:9). Ва бо вучуди ин, ҳатто дар ҳамон ҷо раҳмат баландтар садо медиҳад - муҳаббати бетағйири Худо “то ҳазор насл” мерасад, ба онҳое, ки Ёро дӯст медоранд ва аҳкомашро нигоҳ медоранд (Хуруҷ 20:6).

Илми муҳаббат ва набудани он

Психологияи муосир ва нейробиология он чизеро тасдиқ мекунад, ки ҳикмати қадим аз дер боз медонист: муҳаббат - эҳсоси латиф нест, балки сохтор аст.

Он худи меъмории мағзи инсонро шакл медиҳад.

Назирия ё теорияи пайванд, ки бори аввал аз ҷониби Ҷон Боулби пешниҳод шуда, баъдтар аз тарафи Мэри Эйнсворт рушд ёфт, нишон дод, ки кӯдаконе, ки пайваста дӯст дошта ва пазируфта мешаванд, он чи «пайванди боэтимод» номида мешавад, ба вучуд меоранд.

Онҳо эътимодро меомӯзанд, эҳсосотро танзим мекунад ва қобилияти пайваст шудан бо дигаронро пайдо мекунад.

Баръакс, касоне ки дар миёни раддия, беаҳамиятӣ ё тарс ба воя мерасанд, аксар вақт пайванди ноустувор ё бесарусомон инкишоф медиҳанд ва ташвиш, безэтимодӣ ё хашмро ба ҳамаи муносибатҳои баъдинаи худ мебаранд.

Тадқиқотҳо, ба монанди **Лоиҳаи даҳлати барвақти Бухарест**, нишон додаанд, ки кӯдаконе, ки дар муассисаҳо бе муҳаббат ба воя мерасанд, мағзи хурдтар, қобилияти маҳдуди эҳсосӣ ва душвориҳои якумрӣ дар ташкили пайвандҳои инкишоф медиҳанд. Муҳаббат - ё набудани он - худро ба роҳҳои нейрониямон менависад.

Вақте муҳаббат ноумед мекунад, рӯҳ ҷойгузинҳо мечӯяд.

Психологҳо Карл Роджерс ва Карен Хорни тавсиф мекарданд, ки чӣ гуна кӯдакони бенавозиш бо он чи “шартҳои арзишмандӣ” ном дорад ба воя мерасанд - эътиқоди сангине, ки гӯё муҳаббатро бояд бо рафтор, назорат ё муваффақият ба даст овард. Дигарон ба худнафратӣ ё ноумедӣ мегурезанд.

Тадқиқоти **Таҷрибаҳои номатлуби кӯдакӣ (АСЕ)** нишон дод, ки беаҳамиятии эҳсосӣ дар кӯдакӣ эҳтимоли вобастагиро, зӯрварӣ ва бемориҳои равшанро дар калонсолӣ шадидан зиёд мекунад.

Бе муҳаббат одамон аксар вақт ҷойгузини онро мечӯянд - қудрат, тасдиқ ё ҳукмронӣ, ҳар чизе, ки ҳатто барои лаҳзае дарди ноиди монданро хомӯш кунад.

Зиндагӣ, ки набудани муҳаббат онҳоро шакл додааст

Таърих тасдиқҳои фоҷиабори ин ҳақиқатро пеш меорад.

- **Адольф Гитлер**, ки аз падар мезаду аз ҷониби модар фишор меёфт, ба инсонеро табдил ёфт, ки назоратро мепарастид ва заъфро таҳқир мекард — сояи қашшудаи он кӯдаке, ки дӯст дошта нашуда буд.
- **Иосиф Сталин**, ки падари майнӯш бо ӯ бераҳмона муносибат мекард ва ӯ дар тарс зиндагӣ мекард, омӯхт, ки ба ҳеҷ кас эътимод накунад; параноя ва бераҳмии ӯ овози калонсолшудаи он писарбачаи фиребхӯрда буд.

- **Чарльз Мэнсон**, ки партофта ва мезада шуд, кӯшиш мекард «оида» созад - тавассути фиребкорӣ ва зӯроварӣ - ки ба як масхараи ваҳшатноки муҳаббат табдил ёфт.
- Дар Англия Мэри Белл, ки дар ёздаҳсолагӣ ду кӯдакро кушт, худ дар фазои беаҳамиятӣ ва зӯроварии ҷинсӣ ба воя расида буд. Психиатрҳо мегуфтанд, ки ҷиноятҳои ӯ “овози кӯдаке буданд, ки ҳеҷ гоҳ тасалли наёфта буд”.
- Ва ятимони румынӣ дар солҳои 1980-ум, ки онҳоро ғизо меоданд, вале ҳеҷ гоҳ оғӯш намегирифтанд, он чизеро нишон доданд, ки илм имрӯз мефаҳмад: бе ламс ва пайванд рӯҳи инсон пажмурда мешавад.

Ҳар зиндагӣ, ҳарчанд қачшуда бошад ҳам, шаҳодати ороми ҳамон як захмро дар худ дорад - диле, ки муҳаббат мечуст ва онро наёфт.

Танини наслҳо

Он чизеро, ки Навиштаҳо «беқонунии падарон» меноманд, метавон ба забони психология ҳамчун интиқоли захмҳои эҳсосӣ фаҳмид.

Кӯдаке, ки дӯст дошта нашуд, аксар вақт ба волидайнӣ бемехр табдил меёбад.

Он касе, ки ӯро намедиданд, худ дигаронро намебинанд.

Ҳамин тавр, дард мисли як мероси хонаводагӣ интиқол меёбад - на аз рӯйи амри илоҳӣ, балки аз рӯйи одати инсонӣ.

Аммо файз ин давраро мешиканад.

Он ҷо, ки муҳаббат аз нав кашф мешавад - тавассути бахшиш, имон ё неқдивии содда занҷир суфт шудан мегирад.

Шифо ҳам ба қафо меравад, ҳам ба пеш; муҳаббат он чизеро барқарор мекунад, ки бе-муҳаббатӣ вайрон кардааст.

Қувваи шифобахши муҳаббат

Терапияи муосир он умедеро тасдиқ мекунад, ки Инчил аз дер боз эълон меорад: дили инсонро метавон шифо бахшид.

- **Пайванди боэтимод ва пайваста метавонад** ҳатто мағзи осебдидаро барқарор кунад.
- Ҷомеаҳои раҳмдил метавонанд ба онҳое, ки дар кӯдакӣ захмӣ шудаанд, кумак кунанд, то боз эйтимодро пайдо намоянд.
- Ва имоне, ки дар донишони муҳаббати Худо реша гирифтааст, метавонад қобилияти озодона дӯст доштан ва муҳаббатро пазируфтандро баргардонад.

Дар ҷаҳоне, ки омӯхтааст қувваро болотар аз нозуки арзиш диҳад, ин ханӯз як ҳақиқати инқилобист: дӯст доштан яъне шифо бахшидан.

Хулоса: дасти дарози муҳаббат

Набудани муҳаббат метавонад барои чандин насл захм расонад, аммо ҳузурӣ муҳаббат - муҳаббати илоҳӣ, бетағйир ва бозсозанда - метавонад берун аз ҳисоб шифо бахшад.

Илм он чизеро тасдиқ мекунад, ки Навиштаҳо месароянд:

“Муҳаббат ҳама чизро мепӯшонад, ба ҳама чиз бовар мекунад, ба ҳама чиз умед мекӯнадад, ҳама чизро таҳаммул мекунад. Муҳаббат ҳеч гоҳ поён намеёбад” (1 Қўр 13:7–8).

Он ҷо, ки муҳаббат барқарор мешавад, ҳуди инсоният аз нав оғоз мекунад.

Қувваи шифобахши муҳаббат

“Муҳаббат - ин муҳити илоҳист, ки рӯҳи инсон барои зиндагӣ дар он офарида шудааст.”

1. Муҳаббат ҳамчун қувваи эҷодии зиндагӣ

Муҳаббат - танҳо эҳсос нест.

Ин нерӯи созандаест, ки ҳама чизро ба ҳам пайваста нигоҳ медорад.

Коинот аз муҳаббат таваллуд шуд аз рехтани саховатмандонаи Худо, ки хост Ҳаёти Худо тақсим кунад. Ҳар таппиши дил, ҳар тулӯи субҳ, ҳар кори неке дар ҳамин оҳанги илоҳӣ посух медиҳад.

Он ҷо, ки муҳаббат нест, зиндагӣ пажмурда мешавад.

Он ҷо, ки муҳаббат ҳаст, зиндагӣ мешукуфад. Мо на танҳо барои вучуд доштан, балки барои тааллуқ офарида шудааст.

Чунон ки Августин навишта буд:

“Дилҳои мо оромиро намеёбанд, то он даме ки дар Ту ором гиранд”. Рӯҳ шифоро аз худкифой намеёбад, балки дар оғӯши муносибатҳо пайдо мекунад - аввал бо Худо, сипас бо инсонҳо.

2. Илм дар бораи муҳаббати шифобахш

Муосиртарин тадқиқотҳо он чизро тасдиқ мекунанд, ки Навиштаҳо аз дер боз эълум карда буданд: **муҳаббат ҳам ҷисм, ҳам ақлро шифо медиҳад.**

Пайванди барқароршуда

Нейробиологҳо муайян кардаанд, ки меҳрубонии доимӣ ва муносибатҳои бар пояи эътимод метавонанд мағзро бозсозӣ кунанд ва он осебҳоро ислоҳ намоянд, ки аз беаҳамиятӣ ба вучуд омадаанд.

Бадани миндалшакл ором мешавад, сатҳи кортизол поён мефарояд, ва окситсин - “моддаи пайванд” - зиёд мегардад.

Кӯдаконро, ки аз муҳитҳои маҳрумӣ ба оилаҳои пурмуҳаббат фарзандхонд мекунанд, бисёр вақт ҳамагӣ пас аз чанд моҳ нигоҳи нав, ҳамдардӣ ва шодӣ нишон медиҳанд.

Мағз воқеан шакли худро ба посухи муҳаббат тағйир медиҳад.

Амнияти эҳсосӣ ва барқароршавӣ

Тадқиқотҳои терапевтӣ (масалан, “**Бадан ҳама чизро ба ёд дорад**” аз Бессел ван дер Колк) нишон медиҳанд, ки осеб - ки аксар вақт аз бе-муҳаббатӣ сар мезанад - ҳам дар зеҳн ва ҳам дар бадан боқӣ мемонад.

Аммо тавассути муносибатҳои пурмуҳаббат, бахшиш ва эътимод ин захмҳо метавонанд раҳо шаванд. Шифо хотираро намечаҳонад - он дардро ба қувват табдил медиҳад.

Имон ва муҳаббат ҳамчун дору

Тадқиқотҳои дарозмуддат нишон медиҳанд, ки онҳое, ки муҳаббати рӯҳониро таҷриба мекунанд - яъне эҳсоси пазируфтани бечунучарои Худоро - устувории эҳсосии бештар, изтиробии камтар ва умри дарозтар доранд.

Имон, вақте ҳамчун муносибати пурмуҳаббат зиндагӣ мешавад, ба маънои воқеӣ саломатиرو қувват мебахшад.

3. Намудҳои муҳаббати бозсозанда

Таърих садҳо гувоҳии қувваи шифобахши муҳаббатро дар бар мегирад.

Нельсон Мандела

Пас аз бисту ҳафт соли зиндон, ӯ озорро рад кард ва бахшиширо интиҳоби худ сохт.

Муҳаббати ӯ ба душманонаш на танҳо худашро дигаргун кард, балки тамоми миллатро табдил дод.

Мать Тереза

Дар маҳаллаҳои камбизоати Калкутта ӯ нишон дод, ки меҳрубонӣ ба даргузарандагон метавонад ба шакли эҳё табдил ёбад - баргардондани шараф он ҷо, ки ҷаҳон танҳо ноумедӣ мебинад.

Виктор Франкл

Дар лагерҳои концентратсионӣ ӯ мушоҳида кард, ки онҳое, ки ҳағто дар азоб ҳанӯз метавонистанд дӯст дошта бошанд, инсонияти худро нигоҳ медоштанд. Чунон ки ӯ навишта буд: “Муҳаббат - олитарин ҳадафест, ки инсон метавонад ба он бикӯшад.”

Десмонд Туту

Тавассути Комиссияи ҳақиқат ва ошӯи дар Африқои Ҷанубӣ ӯ нишон дод, ки муҳаббат метавонад захмҳои иҷтимоиро шифо диҳад - захмҳое, ки сиёсат қодир нест ба онҳо даст расонад.

Исо аз Назарет

Дар ӯ муҳаббат ба ҷисм табдил ёфт.

ӯ ба онҳое даст мезад, ки ҳеҷ кас ба онҳо даст намезад, номбахшиданиро мебахшид ва ранҷро ба начот табдил медод. Дар салиб муҳаббат нафрати оламро бар дӯш гирифт ва танҳо бо раҳмат ҷавоб дод. Эҳёе шуданаш то абад шаҳодат медиҳад, ки муҳаббат аз марг қавитар аст.

4. Шифои наслҳо

Агар бе-муҳаббатӣ тавассути наслҳо танин андозад, муҳаббат низ ҳамин тавр садо медиҳад.

Вақте касе бахшишро интихоб мекунад, некӣ нишон медиҳад ё танҳо кӯдакero бо нозукӣ ба оғӯш мегирад - чизе қадимӣ оғоз ба шифо ёфтаи мекунад.

Тадқиқотҳои сотсиологӣ нишон додаанд, ки осеби байнинасли метавонад тавассути муҳаббати пайваста, устуворӣ ва амнияти эҳсосӣ бартараф гардад.

Дуои бибӣ, оғӯши падар ва имони модар ба инқилобҳои ороме табдил мешаванд, ки тавассути онҳо Худо таърихи хонаводаҳоро аз нав менависад.

Навиштаҳои ин умедро равшан баён мекунанд:

“Раҳмати Парвардигор аз азал то абад барои он нест, ки Ёро эҳтиром мекунанд, ва адолати Ё - барои писарон ва писарони писаронашон”.

(Забур 103:17)

Амали муҳаббат ба як насл маҳдуд намешавад.

Он ба пеш чорист, аз нав месозад он чизеро, ки безътиной замоне вайрон карда буд.

5. Муҳаббат ҳамчун меъморӣ навсозӣ

Дар инсон

Одамоне, ки аз нав бар асоси бахшиш бунёд шудаанд, ба боғҳои файз табдил меёбанд. Ҳатто онҳое, ки бе муҳаббат ба воя расидаанд, метавонанд дӯст доштанро ба ҳақиқат омӯзанд - пайдо мекунанд, ки пайванди Худо дубора он чизеро меомӯзонад, ки ҷаҳон фаромӯш карда буд.

Дар оила

Оилаҳое, ки бар асоси бахшиш аз нав бино мешаванд, ба боғҳои файз табдил меёбанд. Ҳатто онҳое ки бемехр ба воя расидаанд, метавонанд дӯст доштани ҳақиқиро биомӯзанд, зеро меҳрубонии Худо дубора он чизеро меомӯзонад, ки ҷаҳон фаромӯш кардааст.

Дар миллат

Ҳатто халқҳо метавонанд шифо ёбанд, вақте муҳаббат ба зиндагии иҷтимоӣ бозмегардад, вақте адолат бо раҳмдилӣ ранг мегирад, вақте ҳақиқат бо ҳамдардӣ садо медиҳад, ва вақте осебпазирон на бори вазнин, балки гавҳари қимат мегарданд.

Ҳар ислоҳоте, ки аз муҳаббати ҳақиқӣ таваллуд мешавад - бекор кардани ғулумӣ, ошӣ, хайриявӣ - шаҳодат медиҳад, ки осмон аз миёни саҳтии инсонӣ раҳна задааст.

6. Сухани поёнӣ: муҳаббат ҳеҷ гоҳ поён намеёбад

Муҳаббат - ҳам захм аст, ҳам даво.

Он бузургтарин талафоти моро ном мебарад ва баландтарин умеди моро мекушояд. Худое, ки “то насли сеюм ва чорум ҷазо медиҳад”, ҳамон Худост, ки муҳаббатро “то ҳазор насл” мерезад (Хуруҷ 20:5–6).

Дар ниҳоят муҳаббат на танҳо он чизест, ки моро шифо медиҳад - ин ҳамон чизест, ки барои он офарида шудаанд. Ҳар кӯдак, ҳар миллат, ҳар рӯҳ интизор аст, то боз он ваъдаи қадимиро бишнавад: ту маҳбубӣ. Ту ҳамеша маҳбуб будӣ. Ту ҳамеша маҳбуб хоҳӣ буд.

“Ва акнун ин се боқӣ мемонанд: имон, умед ва муҳаббат. Аммо муҳаббат аз ҳамаи онҳо бузургтар аст”.

1 Қўринтиён 13:13

Муҳаббат ҳамчун меъёри тамаддун

“Бузургии миллат на бо қувва ё сарвати он, балки бо он нозукӣ муайян мешавад, ки ба заъифтарин аъзои худ чӣ гуна муносибат мекунад.”

1. Асоси шукуфоии инсонӣ

Ҳар тамаддун, қонунҳо ва санъати он бар он чизе бино мешавад, ки он дар бораи муҳаббат чӣ меандешад. Агар муҳаббатро заъф бидонанд, чома сахтгир ва такаббур мешавад.

Агар муҳаббатро ҳамчун нерӯ, ҳамчун қобилияти ғамхорӣ, бахшиш ва созандагӣ эҳтиром кунанд, миллат шукуфо мешавад.

Таърихи инсоният на танҳо қиссаи пешрафт ё фатҳхост.

Ин таърихи муҳаббатест, ки гоҳо онро ба ёд меоварданд, гоҳо фаромӯш мекарданд, гоҳо мебахшиданд ва боз пас мегирифтанд. Вақте муҳаббат ҳукумат мекунад, адолат ба раҳмдилӣ табдил меёбад, дорой ба ғамхорӣ мегардад ва озодӣ ба хизмат.

Вақте муҳаббат нест, қонун ба абзори зулм табдил меёбад, шукуфой ба хирсу очизӣ, ва қудрат рӯҳи миллатро фасод медиҳад.

2. Суқути тамаддунҳое, ки аз муҳаббат маҳруманд

Таърих бор-бор ҳамон нақши фоҷиаборро такрор мекунад: вақте муҳаббат нопадид мешавад, тамаддунҳо аз дарун хароб мегарданд - пеш аз он ки суқути зоҳирӣ фаро расад.

- **Рим**, ҳарчанд чӣ қадар бошукӯҳ ҳам буд, на танҳо аз истилоҳо суқут кард, балки аз ҳастагии ахлоқӣ - аз гум кардани раҳмдилӣ, парастии зиёдатӣ ва беаҳамиятӣ нисбат ба камбизоатон.
- **Индустриалии Бритониё**, ҳарчанд тавоно буд, аммо онро меҳнати кӯдакон, фақр ва дурии одамон торик карда буд - то он даме ки овозҳои вичдон - Уилберфорс, Шефтсбери ва Уэсли - ба зиндагии чамъиятӣ нармию ахлоқиро барнагардонданд.
- **Олмони нацистӣ**, ки аз идеология ва афсонаи покии наҷодӣ маст шуда буд, ба даҳшатноктарин ёдоварӣ табдил ёфт аз он ки чӣ рӯй медиҳад, вақте муҳаббатро кибр иваз мекунад, ва ҳамдардиро - бераҳмӣ.

Ҳар як зулмгар, ҳар як тартибе, ки бар итоат бино шудааст, паси худ ҳамон як вайронаҳоро мемонад: чомае, ки дӯст доштанро фаромӯш кардааст.

3. Меъмурии чомаи дӯстдор

Цивилизатсияе, ки бар муҳаббат бунёд шудааст, чӣ гуна менамояд?

Он аз он оғоз меёбад, ки бо кӯдакон, пирон, фақирон ва муҳочирон чӣ гуна муносибат мекунад.

Меъёри боъэтимодтарини бузургии як миллат - на баланди бурҷҳояш, балки гармии хонаҳояш аст.

а. Адолат ҳамчун меҳр дар зиндагии иҷтимоӣ

Муҳаббат, ки ба ҷомеа равона мешавад, ба адолат табдил меёбад.

Мартин Лютер Кинг—калонӣ равшан гуфт: “Адолат дар беҳтарин зоҳираш - ин муҳаббатест, ки ҳама чизро, ки бар зидди муҳаббат аст, ислоҳ мекунад”.

Тамаддуне, ки муҳаббат онро ҳаракат медиҳад, дар адолат танҳо ҷазоро намебинад. Он онро ҳамчун барқарорсозӣ мефаҳмад - ҳамчун шифои он чизе, ки вайрон шуда буд.

б. Кор - муҳаббатест, ки намоён гардидааст

Меҳнат - муҳаббатест, ки намоён шудааст.

Чунон ки Холил Љиброн навиштааст: “Меҳнат - ин муҳаббатест, ки ба ҷашм меояд”.

Дар ҷомеаи пурмуҳаббат кор вазифа нест, балки иштирок дар офариниш аст - вақте ки ҳар кас чизе аз худро ба ғоидаи ҳама меорад. Вақте меҳнат асоси ахлоқиро аз даст медиҳад, одамоне ба абзорҳои ғоидаи табдил меёбанд, на ба соҳибони рисолат.

Муҳаббат ба меҳнат агаин шараф ва қадрият мебахшад.

с. Иқтисод ҳамчун ҳаракати ғамхорӣ

Иқтисоде, ки дар он ҷой барои муҳаббат ҳаст, сарватро на ҳамчун моликият, балки ҳамчун эътимод мебинад - ҷараёне, ки бояд зиндагиро дастгирӣ кунад, на он ки онро фишор диҳад.

Вақте саховатмандӣ ва адолат мубодиларо роҳнамоӣ мекунад, иқтисод ба узви зинда табдил меёбад.

Вақте ҳирсу тамаъ ҳукм меронад, он ба паразит мубаддал мешавад.

4. Пайғамбарони муҳаббат дар зиндагии ҷамъиятӣ

Ҳар давр паёмбарони муҳаббати худро дорад — одамоне, ки ба миллатҳо ёдрас мекунад, ки раҳмдилӣ заъф нест, балки қувва аст.

- **Уильям Уилберфорс**, ки аз раҳми Худо барангехта шуда буд, бо собитқадамӣ бар зидди ғуломфурӯшӣ мубориза бурд.
- **Флоренс Найтингейл**, ки бо муҳаббат роҳнамоӣ мешуд, нигоҳубини беморонро аз вазифаи сангин ба амали муқаддас табдил дод.
- **Махатма Гандӣ ва Мартин Лютер Кинг-младший** нишон доданд, ки зӯрваринопазирӣ, ки дар муҳаббат реша дорад, аз ҳар силоҳе қавитар аст.
- **Дитрих Бонхеффер**, ки бо бераҳмии нацистон рӯ ба рӯ шуд, таъкид мекард, ки танҳо «муҳаббати Худо, ки дар сусти Масеҳ зоҳир шудааст», қодир аст ба шарр муқобилат кунад ва худ ба шарр табдил наёбад.

Инсонҳо хотиррасон мекунад, ки вақте муҳаббат ба сиёсат дохил мешавад — он ба адолат табдил меёбад.

Вақте ба иқтисод дохил мешавад - ба саховатмандӣ.

Вақте ба фарҳанг дохил мешавад - ба зебӣ.

5. Қонуни рӯҳонии тамаддун

Навиштаҳо дар бораи ҳамоҳангии амиқи ахлоқии таърихи инсонӣ мегӯянд:

“Адолат миллатро боло мебардорад,
ва беқонунӣ - нанг барои халқҳост.”
(Забур 14:34)

Дар суханҳои мо ин маъно дорад: **муҳаббат миллатро боло мебардорад,
бе-муҳаббатӣ онро хор мекунад.**

Вақте ки ҷомеа арзиши муқаддаси ҳар як инсонро эътироф мекунад - новобаста аз сарват, насаб ё қудрат - он бо низоми Худой ҳамроҳанг мегардад.

Аммо вақте ки он заифонро таҳқир мекунад, ба зӯроварӣ сачда менамояд ё ғоидаи моддиро болотар аз инсон мегузорад, вай аз дарун фуру рафтаниро оғоз мекунад. Дили тамаддун, мисли дили инсон, метавонад аз сармо бимирад - хеле пеш аз он ки заданаш бозистад.

6. Навсозии халқо тавассути муҳаббат

Ҳеҷ миллате нест, ки берун аз кафорат бошад.

Таърих чизи дигарро ҳам медонад - эҳё шудани ҷомеаҳо он гоҳ, ки раҳмдилӣ бармегашт.

Мусолиҳаи баъдичангии Фаронса ва Олмон, ҳаракати ҳуқуқи шахрвандӣ дар Амрико, суқути апартеид дар Африқои Ҷанубӣ - ҳар яке аз ин рӯйдодҳо эҳё шудани муҳаббат буд пас аз қабри нафрат. Бахшиш, сухани ростин ва барқарор шудани эътимод - ин таомулҳои шахрвандии муҳаббатанд. Вақте онҳо ошкоро анҷом дода мешаванд, на танҳо одамон, балки рӯҳи умумии миллат низ шифо меёбад.

7. Калисо ва даъвати муҳаббат

Калисо, вақте ки ба Худованди худ вафодор аст, ҳамеша вичдони муҳаббат дар ҷаҳон буда истодааст. Он ба ҳокимон ёдрас мекунад, ки қудрат - ин парасторӣ аст, на соҳиб шудан. Он ба ҷомеаҳо меомӯзад, ки меҳмондорӣ - муқаддасист. Он, бар хилофи ҳар тарси имперӣ, таъкид мекунад, ки сухани охири ба муҳаббат тааллуқ дорад.

Когда Церковь забывает об этом, она становится одним из институтов. Когда помнит - становится светом народов.

8. Ояндае, ки бо муҳаббат шакл мегирад

Сивилизатсияҳо бармеҳезанд ва меафтанд, аммо муҳаббат боқӣ мемонад.

Оянда на онҳое аст, ки забт мекунанд, балки онҳое, ки ғамхорӣ мекунанд.

Чен қардани сивилизатсия бо муҳаббат - яъне чен қардани шабоҳаташ ба Худост, зеро “Худо муҳаббат аст” (1 Юҳанно 4:8).

Муҳаббат - зиёте барои ҷомеаи болиғ нест, балки пояи он аст.

Ин ивазкунандаи нарми қувва нест, балки ҳамон қувваест, ки ҳар қувваи дигарро инсоният мебахшад.

Пайдоиши муҳаббат ба марказ (ба дилҳо, хонаҳо, муассисаҳо) имкон медиҳад, ки инсоният ёд оварад барои ҷӣ офарида шудааст: барои ҳамбастагӣ, на рақобат; барои ғамхорӣ, на ҳукмронӣ; барои раҳм, на кибр.

Хулоса: Малакутии муҳаббат

Ҳар тамаддун ёдгориҳои худро месозад - аз мармар, оҳан ё идеология.

Аммо танҳо як нави ёдгорӣ боқӣ мемонад: тамаддуни муҳаббат.

Он аз он ҷо оғоз мешавад, ки як инсон раҳмдилро ба ҷои бераҳмӣ, бахширо ба ҷои интиқом ва нозукиро ба ҷои бепарвоӣ интиқоб мекунад.

Дар ниҳоят, меъёри ҳар миллат, ҳар халқ ва ҳар рӯҳ на ба он чи ба даст овардааст, балки ба он ки то чӣ андоза амиқ **дӯст доштааст муайян мешавад**.

“Варақҳои дарахт барои шиғои халқҳо буданд”.

(Ваҳй 22:2)

Бозгашти муҳаббат: ба инсонияти нав

“Инҷо, Ман ҳама чизро нав мегардонам” - Ваҳй 21:5

1. Зимистони тӯлонии дили инсон

Ҳар давра равшании худро дорад ва кӯрии худро. Давраи мо низ истисно нест. Мо бештар пайваст шудаем, аммо бештар танҳо гаштаем; бештар медонем, аммо ҳақимтар нашудаем; бойтарем, аммо ташнаи маъноем. Зери ҳамаи технологияҳо ва дастовардҳои мо як гуруснагии ором пинҳон аст - гуруснагии муҳаббат.

Дили инсон, ки барои муносибатҳо офарида шудааст, дар сармоии худкифой пажмурда мешавад. Мо системаҳоеро бино кардаем, ки ба самаранокӣ хизмат мекунад, на ба ғамхорӣ, ва пешрафтро ба ҷойи комилан қабул кардем. Бӯҳрони асосии замони мо — на иқтисодӣ ва на сиёсӣ. Он ба соҳаи муносибатҳо тааллуқ дорад — ин бӯҳрони пайванд ва тааллуқ доштан аст.

Дунё ба иттилоот муҳтоҷ нест; ба раҳмдилӣ муҳтоҷ аст. Ва танҳо муҳаббат - ҳақиқӣ, қурбонӣкунанда, илоҳӣ - метавонад ин зимистони тӯлониро поён диҳад.

2. Бедории рӯҳи инсон

Дар тӯли таърих, ҳар гоҳ ки инсоният муҳаббатро фаромӯш мекард, муҳаббат бозмегашт - аввал оромона, тавассути онҳое, ки аз ғамхорӣ даст намекашиданд.

- Франсиск Ассизӣ, ки аз сарват даст кашид, то мӯтабаноеро ба оғӯш гирад.
- Уилям Уилберфорс, ки бар сари ғуломдорӣ мегирист.
- Мартин Лютер Кинг-и хурдӣ, ки дар рӯ ба рӯи нафрат муҳаббатро эълон мекард.
- Модари Тереза, ки Масеҳро дар фақирони дар ҳоли марг мебинад.

Ҳар яке аз онҳо ба сарзаниши зиндаи безътиной табдил мешуд ва ба тухми навсозӣ барои насли худ.

Зиндагии онҳо ёдрас мекунад: муҳаббат ҳеҷ гоҳ нопадид намешавад, онро танҳо фаромӯш мекунад. Вақте ба он бозмегарданд, он рӯҳи инсонро бедор мекунад ва ҳаёли ахлоқии нав ба вучуд меорад.

3. Муҳаббат ҳамчун инқилоб

Муҳаббат, дуруст даркшуда, эҳсосоти мулоим нест.

Ин пуқувваттарин нерӯ дар таърих аст.

Он даврони зӯрвариро мешиканад, такаббурро безару силоҳ мегардонад ва ҳар бутуро фош мекунад.

Он адолатро талаб мекунад, аммо бо раҳмат амал мекунад; ба бадӣ муқобилат мекунад, бидуни он ки ба он монанд шавад.

Исо аз Назарет маҳз чунин муҳаббатро зоҳир кард - муҳаббате, ки пойҳоро мешӯяд, палачонро мебахшад ва аз мурдагон бармехезад. Бо зиндагии Худ маънои инсон буданро боз муайян кард: на ҳукмронӣ, балки хизмат; на зинда мондан, балки фидокорӣ.

Ҳар ҷо ки ин муҳаббат реша медавонад - дар оила, дар ҷамоат, дар кишвар - эҳё оғоз мешавад. Тертуллиан дар бораи масеҳиёни аввалин менавишт: “Бинед, ҷӣ гуна онҳо якдигарро дӯст медоранд”. Ин муҳаббат ҳамон инқилобе буд, ки империяҳоро паси сар кард.

4. Инсонияти нав

Ҳавворӣ Павлус пайравони Масеҳро «офариниши нав» номид (2 Қӯр. 5:17).

Ин инсонияти навро на миллат, на мақом ва на мартаба муайян мекунад, балки муҳаббат.

“Ин ҷо на юнонӣ ҳаст, на яҳудӣ, на ғулом, на озод, балки Масеҳ ҳама чиз аст ва дар ҳама мебошад”.
(Қӯлассиён 3:11)

Ин биниш ҳар гуна иерархияро, ки бар тарс ё кибр бунёд шудааст, фуру мерезонад. Он ба ҷомеае даъват мекунад, ки дар он ҳокимиятро ҳамчун хизмат мефаҳманд, ва тафовутҳо ба зебӣ табдил меёбад.

Ҳангоме ки муҳаббат ҳувияти инсонро муайян мекунад, ҷудоихоӣ кабли фуру мерезанд:

- Сарватмандон дар камбизоатон бори гарон не, балки бародаронро мебинанд;
- қавиён дар заифон монеа намебинанд, балки имкони ғамхорӣ нишон додан.
- мардон ва занон, халқҳо ва наҷодҳо боз дар якдигар сурати Худоро кашф мекунанд.

Ин орзу нест. Ин оғози кафорат аст ҳамлаи ороми осмон ба замин.

5. Навсозиӣ фарҳанг

Инсонияти нав бояд фарҳанги навро ба вучуд орад, ки дар он санъат, илм ва сиёсат аз дидгоҳи муҳаббат сарчашма мегиранд.

а. Ҳунар, ки шифо мебахшад

Ҳунари ҳақиқӣ ба ноумедӣ ташвиқ намекунад, балки тасаввурро барои умед мекушояд.

Он ба забони раҳмдилӣ табдил меёбад ва қобилияти дидани зебоиро дар он чизе бармегардонад, ки ҷаҳон одатан рад мекунад.

б. Илм, ки хизмат мекунад

Когда онро муҳаббат роҳнамоӣ мекунад, илм ба василаи шифо табдил меёбад, на ба василаи итоаткорсозӣ, ба абзори ғамхорӣ, на ба истисмор.

с. Сиёсати дил

Вақте ки муҳаббат зиндагии чамъиятиро шакл медиҳад, идоракуни дигар мубориза барои қудрат намешавад, балки ба тартиби ғамхорӣ табдил меёбад - ба адолате, ки аз нигоҳи одамон дида мешавад.

Он гуна навосӣ аз боло таҳмил намешавад. Он аз дарун мерӯяд - аз дили инсон оғоз меёбад ва ба берун паҳн мешавад, мисли рӯшноӣ, ки аз миёни шиқофҳои шаб раҳна мекунад.

6. Муҳаббат ва шифои замин

Ҳатто офариниш зери вазни бепарвоии инсон нола мекунад: чангалҳои бурида, обҳои захролуд, намудҳои нопадидшаванда. Ҷудошавии мо аз якдигар ҷудошавии моро аз замин низ инъикос мекунад.

Бозгаштан ба муҳаббат яъне ба хотир овардани вазифаи худ ниғаҳбон будан, на соҳиб. Биниши библиявии барқарорсозӣ — “барғҳои дарахт барои шифои халқҳо” (Вақ. 22:2) - ҳам ба шифои хок дахл дорад, ҳам ба обҳо, ва ҳам ба мавҷудоте, ки ба мо бовар карда шудаанд.

Навосии экология низ аз муҳаббат оғоз мешавад:
аз муҳаббати эҳтиромомез ба Офаридгор ва ба ҳар он чи ӯ офаридааст.

7. Роҳи ба хона

Бозгашти муҳаббат - ин ҳаракат нест, балки зоирӣ аст, роҳе ба сӯи дили Худо ва ба сӯи якдигар. Ҳар амали бахшиш, ҳар сухани нек, ҳар лаҳзаи раҳмдилӣ - қадамест ба хона.

Святоён, мистикон ва паёмбарони ҳамаи давру замон як чизро меғуфтанд: маънии ҳаёти инсон дар он аст, ки дӯст доштанро биомӯзад. Вақте ки мо дӯст медорем, фosiла миёни осмон ва замин кӯтоҳ мешавад.

“Касе ки дар муҳаббат мемонад, дар Худо мемонад, ва Худо дар ӯ”
(1 Юҳанно 4:16)

8. Ояндаи ҷовидонии муҳаббат

Таърих дар ҳамон ҷо ба поён мерасад, ки оғоз мешавад - дар муҳаббат.

Навиштаҳо бо ноумедӣ хотима намеёбанд, балки бо арӯсӣ: иттиҳоди осмон ва замин, Офаридгор ва махлук. Дар он ҷо муҳаббат дигар барои он ки шунида шавад мубориза намекунад; он ба ҳавое табдил меёбад, ки бо он нафас мекашанд.

“Инак, маскани Худо бо одамон аст... ӯ ҳар ашкро аз чашмонашон пок хоҳад кард”
(Ваҳй 21:3–4)

Ин охири нафуси тамоми таърих аст: бозгашти муҳаббат, нафуси шудани ҳамаи чиз ва барқарор гардидани аз дастрафта.

9. Хулоса: манифести инсонияти нав

Биёед на ҷаҳони тарс, балки ҳамдили муҳаббатро бисозем.

Бигзор хонаҳо паноҳгоҳи нозукиву меҳрубонӣ гарданд, ҷойҳои қор - устохонаи шарафмандӣ, ва халқҳо - ҳамсоғон.

Ояндаи инсоният аз қудрати мошинҳояш вобаста нест, балки аз нармии дилҳояш. Зеро танҳо муҳаббат метавонад ҳақиқатро таҳаммул кунад, гузаштаҳоро биёмурсад ва олами фардори биофарад.

“Ҳоло ин се боқӣ мемонанд: имон, умед ва муҳаббат; вале муҳаббат аз ҳамаи онҳо бузургтар аст”. 1 Қўринтиён 13:13

Офариниш ва коинот: забони аввали муҳаббат

“Осмонҳо ҷалали Худоро бозгӯ мекунад, ва гунбади осмон аз кори дасти Ў хабар медиҳад” Забур 19:1

1. Суруде, ки пеш аз калимаҳо танин меандохт

Пеш аз он ки одамон ба вучуд оянд, то гӯянд ва нависанд, пеш аз он ки таърих ё дард пайдо шавад, муҳаббат вучуд дошт - муҳаббати абадӣ, офарида нашуда, ки дар дилу ҷаҳонбинии Худо қарор дорад. Аз ҳамин муҳаббат нур пайдо шуд. Аз нур коинот кушода гардид, гӯё ки гимни азими саховатмандӣ бошад. Офариниш на аз зарурат ва на аз дилтангӣ ба вучуд омад, балки аз шодӣ.

Аввалин амали ҳастӣ амр набуд, балки бахшоиш буд: “*Бигзор...*”. Овозе, ки ситораҳоро ба вучуд овард, ҳамон овозест, ки рӯзе ба гунаҳкорон бахшишро замзама мекунад. Аз галактикаҳо то хурдтарин дона, офариниш изҳори намоёни муҳаббати ноаён аст, ҷўшиши абадии Худое, ки аз он ки ҳастиро бо дигарон тақсим мекунад, шод мешавад.

Ҳар атом садои нармии ўст. Ҳар субҳ дамидани як хатти лутф аст. Пеш аз он ки калимаи “муҳаббат” аз даҳони инсон шунида шавад, он аллақай ба худи сохтори воқеият сабт шуда буд.

2. Саховатмандии коинот

Илми замони муосир ин мўъҷизаро кам намекунад, балки амиқтар месозад. Имрӯз мо медонем, ки олам беҳудуд аст: садҳо миллиард галактика, ҳар яке бо миллиардҳо ситора, ки мисли порчайи зиндаи нур васеъ мешаванд.

Барои баъзеҳо ин беканорӣ нишони ночизии инсон аст. Аммо барои имон ин бознамои фароҳии фаровонии Илоҳист. Муҳаббат табиатан фаровон аст: ҳисоб намекунад, балки меофарад. Коинот - он чизест, ки рӯй медиҳад, вақте муҳаббати беохир худро дар модда зоҳир мекунад.

Қонунҳое, ки онро нигоҳ медоранд - қувваи ҷозоба, ҳаракат, нур, ҳаёт - танҳо зарурати механикӣ нестанд. Ин хореографияи ҳамоҳангӣ, тартиб ва зебӣ аст. Офариниш ҳамчун мутақобила сохта шудааст: ситораҳо нур мебахшад, дарахтон оксиген, дарёҳо ҳаёт. Ҳама чиз бо бахшидани худ мавҷуд аст.

Ин чунин ҳамин тавр коинот Офаридгори худро инъикос мекунад - Худое, ки зотан бахшанда аст, ва табиати Ў муҳаббатест, ки худро ато мекунад.

3. Замин: хонаи нармӣ

Дар миёни галактикаҳо сайёраи хурди мо бо наздикӣ ва меҳрубонии хос нур мебошад. Замин ҷое аст, ки саховатмандии коинот шакли шахсӣ мегирад: ҷое ки нури ситора ба гармӣ табдил меёбад, хок ба нафас, ва ҳаёт дар шумораи беандоза шаклҳо мешукуфад.

Дар ин чо муҳаббат сурати биологӣ мегирад. Бачадони модар, лонаи парранда, шохҳои дарахт, ки паноҳ медиҳанд - ҳама як қолаби ягонаи ғамхорино тақрор мекунад. Ҳаёт танҳо бо мубориза ҳифз намешавад, балки бо ҳамкорӣ, мутақобила ва қурбонӣ.

Олим дар ин нозукии тавозуни экосистемаҳоиро мебинад. Олими дин осори лутфи Илоҳиро мебинад. Ҳар як ҳаёт шаҳодат медиҳад дар бораи Офаридгоре, ки на танҳо меофарад, балки парвариш мекунад; ки на танҳо аз бузургӣ, балки аз нармӣ шод мегардад.

4. Инсон: сурати муҳаббат

Вақте Навиштаҳо мегӯянд, ки инсон “ба сурати Худо офарида шуд” (Ҳастӣ 1:27), ин маъно дорад, ки мо барои он офарида шудем, ки ба мисли Худо дӯст дорем, муҳаббати Ӯро дар ҷаҳон инъикос кунем.

Тавоноии инсон ба привязанность, офаридан ва ҳамдardӣ - ин натиҷаи тасодуфии инкишоф нест. Ин изҳори қасди Илоҳист. Мо - овози огоҳонаи офаринишем, он қисми ҳастӣ, ки метавонад бидонад, ситоиш кунад ва ба муҳаббат ҷавоб диҳад.

Вақте мо ростин дӯст медорем - вақте мебахшем, зебоӣ меофарем ё аз заифон нигоҳубин мекунем, мо дар ритми ибтидоии олам шарик мешавем. Аммо вақте истисмор мекунем, вайрон месозем ё нафрат мекунем, мо бар зидди қолаби офариниш амал мекунем ва ба ҳамоҳангии Илоҳӣ нобасомонӣ меорем.

Гуноҳ, дар ин маъно, фаромӯшии муҳаббат аст - рӯй гардондан аз он нақше, ки тамоми ҳастиро нигоҳ медорад.

5. Олами захмӣ

Аммо муҳаббат озодиро иҷоза медиҳад, ва озодӣ метавонад захм занад. Ҳамон инсонияте, ки метавонад ба Офаридгор гимн бихонад, метавонад заминро биранҷонад ва бар ҳамдигар даст бардорад. Дарёҳое, ки мо ифлос мекунем, ҷангалҳое, ки месӯзонем, инсонҳое, ки аз онҳо ғамхорӣ намекунем - ҳама аз як сабаб ранҷ мекашанд: гум кардани муҳаббат.

Ҳавворӣ Павлус навишта буд, ки “ҳамаи мавҷудот якҷо нолиш мекунад” (Румиён 8:22), мунтазиранд, ки фарзандони Худо боз даъвати аслии худро биёбанд - чунон дӯстдоранд, ки дар оғоз дӯст дошта шуда буданд. Бӯхрони экологӣ, зӯроварии халқҳо, танҳоии ҳаёти муосир - инҳо фоҷиаҳои ҷудогона нестанд, балки аломатҳои як ҷудой: дурии мо аз муҳаббати Худо ва, ба ҳамин андоза, аз якдигар.

Олам, ки суруди муҳаббат буд, ба фарёди оштии табдил ёфт.

6. Масеҳи кулӣ: муҳаббате, ки ҳама чизро барқарор мекунад

Ба ин олами захмӣ муҳаббат боз ворид шуд - на чун барқи осмонӣ, балки чун кӯдаке дар гаҳвора. Дар Масеҳ Офаридгор бо олами офаридашуда пайваст. Он Касе, ки галактикахоро ба ҳаракат овардааст, сухан гуфтандро бо забони инсон омӯхт, ва он дастҳое, ки ситораҳоро ба вучуд оварданд, бо меҳҳо сӯроҳ шуданд.

Ин аст асрори кафорати кулӣ: муҳаббате, ки ҳама чизро офарид, акнун ранҷ мекашад, то ҳама чизро шифо диҳад. Эҳёи Масеҳ - умед на танҳо барои рӯҳҳо, балки барои тамоми офариниш аст. Ин ваъда аст, ки муҳаббат рӯзе ҳама чизро барқарор хоҳад кард.

“Ва ҳама ба воситаи Ў устувор аст... ва то ба воситаи Ў ҳама чизро бо Худо ошғи дихад - бо хуни салиби Ў сулҳ оварда, чизҳои бар заминро ва чизҳои бар осмонро.”

Қўлассиён 1:17, 20

7. Ҷаҳон ҳамчун ҳамдилӣ

Аз ин рӯ, офариниш дигар танҳо замина ё захираи дода шуда нест. Ин ҳамдилӣ аст. Ситораҳо, замин, баҳр - ҳама иштирокдорони ҳамон саховатмандӣ мебошанд. Ғамхорӣ ба ҷаҳон на як ҳоббии экологист, балки амали сачда.

Вақте мо мешинонем, муҳофизат мекунем, барқарор месозем, мо дар кори Илоҳии нигоҳ доштани ҳаёт иштирок мекунем. Вақте зебоиро тамошо мекунем, дили худро ба оҳанги офариниш мутобиқ месозем. Муҳаббат - ҳам оғоз ва ҳам ҳадафи коинот аст, Алфо ва Омега, ки бар осмон навишта шудааст.

8. Хулоса: коинот ҳамчун оинаи муҳаббат

Офариниш - механизми сард нест, балки масали зинда аст. Ҳар зарра, ҳар сайёра, ҳар таппиши дил ба як ҳақиқат ишора мекунад: худи ҳастӣ амали муҳаббат аст.

Ба осмони шабона нигоҳ кардан - яъне дидани дили саховатмандӣ. Гарми офтобро ё таппиши набзи худро эҳсос кардан - яъне ба ёд овардан, ки моро нигоҳ медоранд, дастгирӣ мекунанд ва ба ҳамдилӣ мехонанд.

Коинот бепарво нест. Он пур аз маънӣ аст. Беканорияш моро фурӯтан месозад, зебоиаш бедор мекунад, тартибаш итминон медиҳад, ки дар паси ҳама чиз дилест, ки дӯст медорад.

“Дар оғоз Муҳаббат буд,
ва Муҳаббат назди Худо буд,
ва Муҳаббат Худо буд”.

Ва ҳар субҳ ҳамон баракатро такрор мекунад: “Бигзор...”

Инсоният: оинаи муҳаббати кулӣ

“Биёем одамро ба сурати Худ ва ба монанди Худ офарем” Ҳастӣ 1:26

1. Асрори инсон

Дар миёни фазои беканори ситорагон, инсон мавҷуди хурду нозук аст. Аммо дар ин нозукии зоҳирӣ чизе аҷиб нур мебошад: шуур, раҳм, тасаввур, завқ - тавоноии дӯст доштан ва дӯст дошта шудан. Мо танҳо сокинони олам нестем, балки иштирок дорони маъноӣ он аст.

Коинот саховатмандии Худоро ошкор мекунад, инсоният - нияти Ўро. Муҳаббате, ки дар офариниш берун рехт, хоҳони мавҷуде буд, ки ин муҳаббатро қабул карда тавонад ва озодона ба он ҷавоб дихад.

Ҳамин тавр инсон ба вучуд омад - на чун зарурати механикӣ, балки чун мӯъҷизаи муносибат, мавҷуде, ки метавонад Офаридгори худро бишиносад ва ба дили Ў ҷавоб гӯяд.

Мо - овози ин ҷаҳонем, ҳамду сано ва дуои он.

2. Офарида ба сурати муҳаббат

Ба сурати Худо офарида шудан маънои онро дорад, ки дар мо нишони робитаи Илоҳӣ вучуд дорад. Худо дар ҳастии абадии Худ муҳаббат аст - на танҳо, балки Сегона: Падар, Писар ва Рӯҳ дар иттиҳоди комил. Офариниш фаровонии ҳамин ҳамдилии ботинист, ва инсоният - инъикоси он.

Сурати Худо дар мо хусусияти доимӣ нест, балки вазифаи зинда аст: дӯст доштан ба таври Худо озодона, содиқона ва самарбахш.

- Вақте **мебахшем**, раҳмати Илоҳиро инъикос мекунем.
- Вақте **меофарем**, ба нияти Офаридгор ҷавоб медиҳем.
- Вақте **хизмат** мекунем, фурӯтани Илоҳиро намоиш медиҳем.
- Вақте **ростӣ меғӯем**, нури Илоҳиро инъикос мекунем.

Дар чунин лаҳзаҳо ҳаёти инсон муқаддас мегардад - нишонаи намоёни он ғайзи ботинӣ, ки коинотро устувор нигоҳ медорад.

3. Драмаи озодӣ

Муҳаббат ба табиати худ бояд интиҳоби озод бошад.

Ҳамон озодӣ, ки муҳаббатро имконпазир мекунад, гуноҳро низ имконпазир месозад. Инсоният, ки барои инъикоси муҳаббат офарида шудааст, ба худ рӯй овард - ҷустуҷӯи манфиати шахсӣ пеш аз ҳамдигарӣ, ҷустуҷӯи қудрат пеш аз нармӣ.

Сукут, дар маънои китобӣ, танҳо вайрон кардани як фармон набуд. Ин қатъи муносибат буд, ишколи оина.

Сурат боқӣ монд, вале шикӯф хӯрд; инъикоси муҳаббат ба пораҳои кибр, тарс ва зӯрварӣ пароканда шуд.

Ҳар ғоҷаи инсоние - аз хиёлати дӯст то ҷанг миёни халқҳо - тафсири наво аз ҳамон радди аввалини муҳаббат аст. Аммо ҳатто дар исён муҳаббат дур намешавад. Таърихи инсоният таърихи Худост, ки аз дӯст доштани офаридаи Худ бознамегардад.

4. Талаби комилӣ

Дар амиқи ҳар инсон нооромӣ зиндагӣ мекунад: дарди ҷудой, ташнагии маъно, ҳасрати тааллуқ. Ин ташнагӣ сустӣ нест, балки ёд аст - садои дури Ҳамоҳангии ибтидоӣ, барои он офарида шуда будем.

Шоирон онро ҳасрати дерина меноманд. Файласуфон - талаби бақо. Навиштаҳо - сурати Илоҳӣ, ки таҷдидро металабад.

Мо инро эҳсос мекунем, ҳар гоҳе ки зебӣ ашк меорад, вичдон дилро ноором мекунад, ё ногаҳон меҳрубонӣ дар мо бедор мешавад. Ин эҳсосҳои тасодуфӣ нестанд, балки овози рӯҳанд, ёдоварии он, ки мо барои муҳаббат офарида шудаем.

Тавре Августин иқрор шуда буд: *“То дар Ту ором нагиранд, дилҳои мо оромиро намедонанд”*.

5. Сурати раҳоефта

Муҳаббат сурати осеб дидаи худро тарк накард. Он ба дохили он даромад.

Дар Масеҳ Илоҳӣ инсонӣ шуд, то инсонӣ ба Илоҳӣ наздик шавад - на дар қудрат, балки дар муҳаббат.

“Ў сурати Худои ноаён аст, нахустзодаи тамоми офариниш”. Қўлассиён 1:15

Исо нишон медиҳад, ки воқеан инсон будан чӣ маънӣ дорад: зистан ҳамчун муҳаббати чисмгирифта. Ў бо раҳмият шифо меод, бо хидмат роҳбарӣ мекард, бо қурбонӣ меонанд. Дар Ў мо мебинем, ки инсон аз аввал барои чӣ офарида шуда буд барои он ки оинаи комили нармии Илоҳӣ бошад.

Ба воситаи Ў сурати шикаста барқарор мегардад.

Рӯҳи Худо моро аз дарун дигаргун месозад, то дубора монанди гумшудаи аслиамонро инъикос кунем. Муҳаббат ҳам оғозамон мегардад, ҳам мақсадамон, ҳам даъватамон, ҳам анҷомамон.

6. Ҷомеаи муҳаббат

Сурати Худо дар танҳой ошкор намешавад, балки дар муносибатҳо. Ҳеҷ инсон танҳо ба худ наметавонад пуррагии муҳаббати Худоро инъикос кунад; барои ин ҷомеа лозим аст - ҳамон тавре ки дар вучуди Илоҳӣ ягонагӣ аз гуногунӣ ҷудо нест.

Калисо дар сурати ҳақиқии худ барои он даъват шудааст, ки ин инсонияти навро падида орад: ҷомеае, ки онро на пайдоиш, на мақом, на миллат, балки муҳаббате муайян мекунад, ки метавонад аз ҳар марз бигзарад.

Ҳар гоҳ мӯъминон мебахшанд, ошғӣ мекунанд ва ба якдигар хизмат мекунанд, онҳо ба масалҳои зиндаи ҳақиқати космӣ табдил меёбанд: муҳаббат - қонуни охири нури олии воқеият аст.

Ҷаҳон ташнаи чунин шаҳодат аст. Ба он дигар баҳс дар бораи Худо лозим нест - ба он инъикоси Худо лозим аст.

7. Эҷод ва ҳамэҷодӣ

Эҷод қардан яъне инсон будан, зеро дӯст доштан яъне ба Худо монанд шудан. Ҳар расом, олим, омӯзгор, волидайн дар офариниши идомадори ҷаҳон иштирок мекунанд. Вақте мо зебӣ, тартиб ё раҳм меорем, ба қори Офаридгор ҳамроҳ мешавем: ба навсозӣ.

Ин шавқӣ ҳамэҷодӣ - навиштан, сохтани хона, шинондани дарахт, шифо бахшидан - зоҳири эго нест, балки ҷавоб аст.

Ин муҳаббатест, ки шаклҳои нав меҷӯяд.

Ҳатто дар қорҳои оддатарин - дӯхтани либоси қафиди, нигоҳубини боғ, гӯш додан ба кӯдак - мо дар ритми офариниш иштирок мекунем: бахшидан, ғайр қардондан, дастгирӣ қардан.

Бо муҳаббат эҷод қардан яъне ҳамроҳанг бо Худо гуфтан: “Бигзор”.

8. Даъвати қуллии инсон

Агар тамоми ҷаҳон - тани муҳаббат бошад, пас инсон - овози он аст. Мо барои он даъват шудаем, ки на танҳо дар офариниш зиндагӣ кунем, балки ба он барои шуқуфта қўмак расонем - қохинони ҷаҳон бошем: шуқгузориро ба боло бардорем ва ғамқориро ба поён бирасонем.

Ин маъно дорад барқарор қардани ҳамроҳангӣ он ҷо, ки озаҳирӣ ҷудой овардааст.

Бо эҳтиром аз замин нигоҳубин кардан.

Арзиши ҳар як инсонро ҳамчун соҳибсурате аз Худо эҳтиром кардан.

Искупури инсоният ва навсозии офариниш бо ҳам пайвастанд, зеро ҳар ду ифтиҳохи пурраи муҳаббати Илоҳиро мунтазир ҳастанд.

9. Хулоса: инсон будан - муҳаббат варзидан аст

Инсон будан яъне дар чорроҳаи осмон ва замин истодан: хок, ки бо нафас пур шудааст; модда, ки бо маъно зинда шудааст.

Вазифаи мо тасхир кардани коинот нест, балки такмил додани сурудаш - иҷозат додан ба муҳаббат, ки аз тариқи мо чорӣ шавад, чунон ки дар ҳамаи мавҷудот чорӣ аст.

Ҳар амали муҳаббат - раҳм, сухани нек, офаридани зебӣ - лаҳзаест, ки коинот худро дар мо мешиносад ва шод мешавад, ки сурати Офаридгори худ ханӯз медурахшад.

“Эй маҳбубон, биёед якдигарро дӯст дорем, зеро муҳаббат аз Худост, ва ҳар кӣ дӯст медорад, аз Худо таваллуд шудааст ва Худоро мешиносад”.

(1 Юханно 4:7)

Вақте инсоният дубора муҳаббатро на танҳо ҳамчун эҳсос, балки ҳамчун роҳи ҳастӣ биомӯзад - он гоҳ оина дубора комил мешавад, ва офариниш худро дар нури Офаридгори худ хоҳад дид.

Офаришта барои муҳаббат:

Асоси ҳастии инсон

Аз оғоз, ҳатто дар батни модар, кӯдаки шаклгиркунанда ба ритми таппиши дили модар ва ба овози ӯ вокуниш мекунад. Ин пайванд аввалин таҷассуми файз аст - ҳаёте, ки бо ҳузури дигаре нигоҳ дошта мешавад. Ҳангоме ки кӯдак ба дунё меояд, ҳар табассум, ҳар ламс ва ҳар садои нарм хурд нест: ин маводи сохтмони рӯҳи инсон аст. Бо воситаи муҳаббат кӯдак меомӯзад: «Ман ҳастам, ман амн ҳастам, ман қадр дорам». Бе ин эҳсос, тасавури кӯдак дар бораи худ ва ҷаҳон зери хатар менамояд.

Аз нигоҳи илоҳӣ, муҳаббат муҳити офариниш аст, ва он ҷо, ки муҳаббат нест, офариниш дар дохили инсон пароканда шудан мегирад. Дар маркази фаҳмиши масеҳии ҳаёт ин эътиқод қарор дорад, ки инсон ба сурати Худои муҳаббат офариниш офарида шудааст (Ҳастӣ 1:27). Мо мавҷудоти муносибатдор ҳастем - барои додан ва қабул кардани муҳаббат офарида шудаем. Худои Сегона Худаш абадан дар муносибат ҳаст - иттиҳоди Падар, Писар ва Рӯҳи Муқаддас, ки муҳаббати худро бахшишона мепайвандад.

Паёмдари раванӣ аз набудани муҳаббат

Илм нишон додааст, ки муҳаббат зарурати биологист. Дар ду соли аввали ҳаёт мағзи сар босуръат рушд мекунад ва пайвастиҳои асабиро тавассути муошират ва меҳрубонӣ месозад. Вақте кӯдак муҳаббат мегирад, окситосин ва серотонин қобилияти танзими эҳсосот ва эътимодно тақвият медиҳанд. Бе муҳаббат, кортизол тамоми низомро пур мекунад, робитаҳои асабӣ суст мешаванд ва рушди эҳсосӣ қатъ мегардад. Кӯдакони маҳрум аксаран ҳиссиёти хомӯш, таъхири нутқ ва канорагирии иҷтимоӣ нишон медиҳанд. Баъзеҳо ҳатто бо вучуди ғизо гирифтани ҷисман калон намешаванд - ин ҳолатро «бечаҳонии психосоциалӣ» меноманд.

Набудани муҳаббат ба бечорагии муносибатӣ меорад: орзуи наздикӣ доранд, вале аз он метарсанд, бо боварӣ ва робита мубориза мекунанд. Ин қолабҳои аввалини эҳсосӣ шахсият, имон ва ҳувияти калонсолро шакл медиҳанд. Кӯдаки бегамхорӣ чунин паёмро дарун мекунад: “Ҷаҳон хатарнок аст; ман беарзишам”.

Маънии рӯҳонии муҳаббати инсонӣ

Муҳаббати инсон аввалин таҷаллои муҳаббати Илоҳист. Табассуми модар, оғӯши падар - инҳо аввалин тимсолҳои нармии Худоянд. Навиштаҳо муҳаббати Худоро бо тасвири волидайн баён мекунад: “Чунон ки падар бар фарзандони худ раҳм мекунад, Худованд низ бар онҳое раҳм мекунад, ки Ӯро метарсанд” (Забур 103:13); “Чунон ки модар фарзандашро тасаллӣ медиҳад, Ман низ шуморо тасаллӣ медиҳам” (Ишаъё 66:13). Аз ин рӯ, муҳаббати волидайн маънои илоҳӣ дорад. Вақте муҳаббат боздошта мешавад, оинаи ғамхории Илоҳӣ мешиканад. Қобилияти кӯдак ба эътимод, оромӣ ва бовар ба воқеияти муҳаббат осеб мебинад. Бебарвой на танҳо эҳсосотро захмӣ мекунад, балки imago Deo - сурати Худоро дар инсон низ.

Дидгоҳи китобӣ дар бораи парвариш ва шукуфоии инсон Библия парваришро даъвати муқаддас мешуморад. Нармии волидайн оинаи файзи Илоҳист. Худо Худаш «Падари ятимон» номида мешавад (Забур 68:5). Исо ба кӯдакон баракат медиҳад ва мегӯяд: “Ҳар кӣ чунин кӯдакero ба номи Ман қабул кунад, Маро қабул мекунад” (Матто 18:5).

Нодида гирифтани муҳаббат бетараф нест - ин пинҳон кардани сурати Худост. Дӯст доштани нотавон амал кардан ба монанди Худост.

Вақте муҳаббат нест: чон захм мебинад

Кӯдаке, ки муҳаббат намегирад, ҷаҳонро сард ва хатарнок ҳис мекунад. Бе меҳрубонӣ кӯдак наметавонад инро дарун кунад: “Ман мавриди ирода ва муҳаббат ҳастам”. Аз ҷиҳати равонӣ ин тарс ба вучуд меорад; аз ҷиҳати илоҳӣ он аз ҷамоат бурида шудан аст. Инсон баъдтар метавонад дар намоз ё бовар ба Худо мушкилӣ кашад, зеро захмҳои аввалинро ба имон низ нисбат медиҳад. Аммо Навиштаҳо таъкид мекунад: “Гар падар ва модарам маро тарк кунанд, Худованд маро қабул мекунад” (Забур 27:10).

Салиб: ҳамдардии Худо бо маҳрумшудагон

Дар Салиб Худо ба партофтагии инсон ворид мешавад. Исо нидо мекунад: «Эй Худои Ман, Худои Ман, чаро Маро тарк кардӣ?» (Матто 27:46).

Ин ҳамдардии Илоҳист — ҳамсонияти Худо бо ҳар ҷони нодидашуда. Бо эҳё, Худо эълон мекунад, ки ҳеҷ захме аз шифо берун нест.

Салиб ҷое аст, ки муҳаббати беинтиҳо бо танҳои беинтиҳо во меҳӯрад.

Калисо ҳамчун ҷомеаи муҳаббати барқароршуда

Муҳаббати шифобахши Худо дар миёни ҷамъомад намоён мешавад. Калисо хонаводае аст, ки ба он касоне мансубанд, ки муҳаббатро нашинохтаанд. Бо усиновӣ- «Шумо Рӯҳи усиновиро қабул кардед, ки бо Ӯ мегӯем: Авва, Падар» (Румиён 8:15) - Худо ба инсон ҳувият ва эътимоди ҳаққиашро бозмегардонад. Вақте Калисо бо ин воқеият зиндагӣ мекунад, идомаи ғамхории Худо дар ҷаҳон мегардад.

Шифои кӯдаки дарунӣ: барқарории равонӣ ва рӯҳонӣ

Шифоёбӣ баъд аз таҷрибаи бемехрӣ ҳам барқарории равонӣ меҳаҳад ва ҳам тозашавии рӯҳонӣ. Терапияе, ки бар асоси назарияи пайвандӣ сохта шудааст, ба инсон ёрӣ медиҳад то бори дигар ба эътимод одат кунад, ва дуо ва парастии ба имондор оромии пазируфтани Худоро мебахшад. Суфонӣё 3:17 ин ғамхорию чунин ифода мекунад: «Ӯ туро бо муҳаббати Худ ором месозад ва бо суруд шодмонӣ хоҳад кард».

Даъват ба муҳаббат: супориши илоҳӣ

Яъқуб 1:27 дини покро ҳамчун ғамхорӣ барои ятимон ва бевазанон муайян мекунад.

Рисолати Калисо на танҳо гуфтан дар бораи муҳаббат аст, балки нишон додани он дар

амал. Ҳар кори раҳмдилона ҳақиқатро боз ҷисмнок месозад ва муҳаббати Худоро ба чашм намоён мегардонад.

Эпилог: сухани поёнӣ - муҳаббат

Вақте овози таърих хомӯш шавад ва ёдгориҳои ба ҳок баргарданд, як калима боқӣ мемонад - **Муҳаббат**.

Он дар оғоз буд: ситораҳоро шакл меод ва ба ҳок нафас медамид. Дар тӯли асрҳо хашми империяҳо, бераҳмии одамон ва хомӯшиҳои гӯрҳоро паси сар кард. Ва дар поён низ дар он ҷо хоҳад буд - на шикаста, балки пирӯз.

Муҳаббат забонест, ки ҳар инсон бо он ба дунё меояд, гарчанде бисёриҳо қоидаи онро фаромӯш мекунанд. Ин оҳангест, ки миёни низоъҳо ва андӯхҳои мо ба нозуки садо медиҳад ва моро ба хотир овардан водор месозад, ки барои чӣ офарида шудем. Ҳар амали некӣ, ҳар ошти, ҳар қурбонӣ ба хотири раҳм - нотае дар он суруди бузургу нотаи аст.

Мо дар давре зиндагӣ мекунем, ки муваффақиятро бо суръат ва қудрат месанҷанд, аммо меъёри ҳақиқии ҳар зиндагӣ, ҳар қавм, ҳар тамаддун ҳамон боқӣ мемонад: то чӣ андоза онҳо дӯст доштанд. Танҳо муҳаббат ба дониш маъно медиҳад, ба кор мақсад мебахшад ва ба ранҷ шарофат.

Шояд маънои биҳишт ҳамин бошад - на гурехтан аз ҷаҳон, балки ҷаҳоне, ки ниҳоят бо муҳаббат шифо ёфтааст.

Боғ барқарор шуд.

Табид поён ёфт.

Дили инсон боз ба хонаи Худо бармегардад.

То он замон ҳар амали ҳақиқии муҳаббат, ҳар лаҳзаи нармӣ, ростӣ ва файз таъми навсозии ниҳиро медиҳад. Ин нуре аст, ки хомӯш намешавад, ва ваъдае, ки намемирад.

“Муҳаббат ҳаргиз поён на меёбад” 1 Қўринтиён 13:8.

Хулоса: муҳаббат ҳамчун нафаси ҳастӣ

Муҳаббат нагирифта - яъне ҳаётро бо нафастанги дарунӣ оғоз кардан. Аммо Инҷил мегӯяд, ки Худо ба ҳамин холигӣ қадам мегузорад. Дар Масеҳ муҳаббати илоҳӣ он чизро барқарор мекунад, ки бемехрӣ вайрон карда буд. Барои ҳар кӯдаке, ки ҳеҷ кас ӯро дар оғӯш нагирифтааст, оғӯши Падар боз аст. Барои ҳар дил, ки худро ноқобил медонист, Салиб мегӯяд: “Ту бо муҳаббати абадӣ дӯст дошта шудай”. Дар ҳамин муҳаббат ҳатто зиндагии, ки дар парокандагӣ оғоз ёфтааст, метавонад ба шаҳодати раҳой табдил ёбад.